T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/515
KARAR NO : 2022/59
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET:6458 sayılı Kanun kapsamında Türkiye'de bulunan davacıya verilen geçici koruma kimlik belgesinde hatalı yazıldığı ileri sürülen bazı bilgilerin düzeltilmesi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı **:** M.... A....
Vekili **:** Av. A. A
Davalı **:** Gaziantep Valiliği/İl Göç İdaresi Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilidilekçesinde; müvekkilinin, Suriye'deki savaş nedeni ile eşi ve 3 çocuğu ile birlikte Türkiye'ye sığındığını, Geçici Koruma Yönetmeliği'ne istinaden kendisi ve çocuklarının geçici koruma altına alındığını, geçici koruma kimlik belgeleri düzenlendiğini;H... M.... A..., M... M.... A...., A.... M... A...'ın aynı aile no'su ile kayıt altına alındığını;belge ibrazının mümkün olmaması nedeni ile beyan üzere düzenlendiğini;müvekkilinin bilahare evrak temin etmesi üzerine,apostil şerhi yapılmış ve Gaziantep 5. Noterliğinin 09/09/2020 tarih ve 15576 yevmiye numaralı tercüme kayıtları ve Gaziantep 5. Noterliğinin 16/09/2020 tarih ve 16008 yevmiye numaralı Aile Nüfus Kayıt Örneği tercümesi kayıtlarını ibraz ederek, eşinin baba adı olan N.....-A.... isimlerinin kendi anne-baba adı olan İ... R....-S.... isimleri ile değiştirmek sureti ile düzeltilmesinin, yine A.... olarak kaydedilen soyadının E..... olarak düzeltilmesinin, 01/01/1999 olarak kaydedilen doğum tarihinin 30/01/1999 olarakve bekar olarak kaydedilen medeni durumunun evli olarak düzeltilmesinin talep edildiğini; müvekkilin soyadının eşinden farklı olmasının, Suriye'deki kayıtların ülkemizde olduğu gibi eşin soyismi ile değil kadının bekarlık soyadı ile tutulmasından ileri geldiğini; ayrıcamüvekkilinin kayıtlarının düzeltilmesi ile çocuklarının da kayıtlarının bu doğrultuda düzeltilerek, aynı aile no'da kayıtlı 99113690222 Geçici Koruma Kimlik numaralı H.... M.... A...'ın 10/02/2016 olarak kaydedilen doğum tarihinin, 14/01/2015 olarak düzeltilmesinin talep edildiğini; Ülkemizde Suriyeli göçmenlerin kayıtlarının İl Göç İdaresi Müdürlüğünce tutulduğunuve işlemlerin büyük bir bölümününbu Müdürlükçe yerine getirildiğini; Geçici Koruma Yönetmeliğinin 21/c maddesinde*"Kimliğine ilişkin belge sunamayan yabancının, aksi ispat edilinceye kadar beyanı esas alınır."* denilmesine karşın, resmi kayıtların ibrazı ile kimlik bilgilerinin düzeltilmesi yerine,taleplerininreddine karar verilmesi usul ve yasalara aykırı olduğunu ifade ederek;müvekkili ve çocuklarının geçici kimlik kartlarındaki yanlışlıkların düzeltilmesi yolundaki istemlerinin reddine ilişkinGaziantep Valiliği-Gaziantep İl Göç İdaresi Müdürlüğünün 02/10/2020 tarih ve 99389608-000-E.25390 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdariYargıda

2. **Gaziantep 1. İdare Mahkemesi 11/11/2020 tarihli ve E.2020/929, K.2020/946 sayılı kararı** ile, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkinuyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/I-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.Kararınilgili kısımları şöyledir:

> *"5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunun, "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; "Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar." hükmü, "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde, '..s)Nüfus hizmetleri; Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim*

yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri, ... çç) (Değişik: 19/10/2017-'7039/1 md.) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü, ... irade eder" hükmü; "Yabancıların kayıtlarının tutulması'' başlıklı 8 maddesinde, "(1) 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye, bunları yabancılar kütüğüne kaydetmeye ve herhangi bir işlem sebebiyle Türkiye'de bir kamu kurumuna veya dış temsilciliklerimize müracaat eden yabancılara, talep etmeleri hâlinde yabancı kimlik numarası (YKN) vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır. (2) Yabancı kimlik numarasının geçerlilik süresi, başvuru esnasında ve sonrasında istenilecek belgeler ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü; "Nüfus Davaları" başlıklı 36.maddesinin 1.fıkrasının (a) bendinde;"(1)Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur: a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..)(1) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır, b) (Değişik; 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir, c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder. (2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmü yer almıştır.

6458 sayılı Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde "Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını, ifade eder." tanımı yer almaktadır.

20/10/2006 tarih ve 26325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının; Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli yabancılara mahsus ikamet tezkeresi alan yabancıların kimlik bilgilerinin ve beyan edecekleri nüfus olaylarının yabancılar kütüğünde tutulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Yönetmeliğin, Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli ikamet eden yabancıların kayıtlarının tutulmasına ilişkin yabancılar kütüğünün ve bu kütüğe yazılacak bilgilere dayanak olan belgelerden meydana gelen özel kütüklerin oluşturulmasına ve düzenlenmesine ilişkin hükümleri kapsadığı; "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin (f) bendinde, "Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlat edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumda değişiklik meydana getiren olayı ifade edeceği; "Maddi hataların düzeltilmesi" başlıklı 21.maddesinin 2.fıkrasında, Kütüğe kayıtlı kişilerin kimlik bilgilerinin ilgili kişi veya emniyet makamlarınca yanlış olduğunun bildirilmesi halinde, yanlış olan kimlik bilgilerinin nüfus mevzuatının öngördüğü usule göre yabancılar veri giriş formu ile düzeltileceği hükme bağlanmıştır.

22.10.2014 tarih ve 29153 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği'nin; "Sevk merkezlerinde yapılacak ilk işlemler" başlıklı 19. maddesinde, "(1) Sevk merkezlerinde, geçici koruma amacıyla ülkemize gelen yabancıların kimlik tespiti ve kayıt işlemleri, Genel Müdürlük tarafından yapılır. ..." hükmü; "Geçici koruma kimlik belgesi" başlıklı 22. maddesinde "(1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir. (2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere,25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir. 3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir. (4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir. (5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır." Hükmü, "Hizmetler" başlıklı 26. maddesinde, "... (3) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, geçici koruma kimlik belgeleriyle elektronik haberleşme hizmeti dâhil diğer hizmetler için abonelik sözleşmesi yapabilir." hükmü; "İş piyasasına erişim hizmetleri" başlıklı 29. maddesinde, "(1) Geçici korunanların çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın görüşü alınarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca belirlenir. (2) Geçici koruma kimlik belgesine sahip olanlar. Cumhurbaşkanınca belirlenecek sektörlerde, iş kollarında ve coğrafi alanlarda (il, ilçe veya köylerde) çalışma izni almak için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına başvurabilir." hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; Suriye uyruklu olan davacı tarafından, geçici koruma kimlik belgesinde yer alan soyad, anne baba adı ve doğum tarihinin hatalı olduğundan bahisle düzeltilmesi talebiyle yapmış olduğu başvuru sonucunda tesis edilen, işlemin maddi hatalardan kaynaklanmadığı, kayıt sırasında yabancının verdiği bilgilere dayandığının saptandığı, yabancı hakkında adli mercilere gerekli bildirimlerin yapılacağına ilişkin 02.10.2020 tarih ve E.25390 sayılı Gaziantep Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; 6458 sayılı Kanun kapsamındaki yabancılara 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancı kimlik numarası verileceği, bunlar için yabancılar kütüğünün tutulacağı; yabancıların adresleri, nüfus kayıtları ile yabancı kimlik bilgilerinin emniyet ve aşayiş,

çalışma hayatı, eğitim ve sağlık gibi pek çok alanda kullanılıyor olmasının kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından hassas bir durum meydana getirdiği, yabancıların kayıtlarına ilişkin hata ve düzeltmelerin basit bir kayıt düzeltme olarak ele alınması halinde kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından sakıncalar oluşabileceği gibi Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte de, nüfus olaylarında yapılacak düzeltmeler konusunda uygulanacak usul hususunda 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na atıf yapıldığı da dikkate alındığında, 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır."

3. Davacı vekili bu kez, müvekkili M... A....'nin baba adının S....., anne adının İ..... R...., soyadının E....., doğum tarihinin 30/01/1999, medeni halinin *"evli"* olarak düzeltilmesive tesciline karar verilmesi;müvekkilin kayıtlarının düzeltilmesine müteakip kızı olan ve aynı aile no.da kayıtlı 99113690222 Geçici Koruma Kimlik numaralı H.... M.... A....'nın doğum tarihinin 14/01/2015 olarak düzeltilmesi ve tesciline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/04/2021 tarihli ve E.2020/388, K.2021/196 sayılı kararı** ile, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın yargı dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir. Kararınilgili kısımları şöyledir:

"Dava, geçici koruma kimlik belgesindeki bilgilerin düzeltilmesi istemine ilişkindir.

5490 numaralı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun amacı kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medenî durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelebilecek değişikliklere ait doğal ve hukukî olayların belirlenip saptanması, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılması, elektronik ortamda ulusal adres veritabanının oluşturulması, nüfus kayıtları ile adres bilgilerinin ilişkilendirilmesini sağlamaktır (m.l). Bu Kanun'un kapsamı Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar (m.2). Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecekşerhler konulamaz.(m.35/l-l.cümle). Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları asliye hukuk mahkemesinde açılır. (m.36/ı-a).

(...)

Bu bilgiler ışığında somut olay değerlendirildiğinde, Davacının Türk vatandaşı olmaması, kaydı düzeltmek istediği belgenin nüfus kaydı olmaması, nüfus kaydının düzeltilmesi davalarının adli mahkemelerinden asliye hukuk mahkemesinde görülebileceği, geçici koruma kimlik belgesinin düzeltilmesinde adli yargının yargı yolu anlamında görevli olmayıp,idari nitelikteki işlemden dolayı açılan davada idari yargının görevli olması nedeniyle Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesinin 15.07.2019 tarih, 2019/598 Esas, 2019/763 karar sayılı ilamı ile aynı yönde davanın yargı yolu dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine ilişkin aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir."

5. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 14., 15. ve 16. maddeleri uyarınca Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından görüş istenmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

6. Danıştay Başsavcısı yazılı düşüncesinde, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Görüşün ilgili kısımları şu şekildedir:

"6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun "Geçici Koruma" başlıklı 91. maddesinde: "(1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi. Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." kuralı yer almıştır.

Geçici korumaya ilişkin olarak 22/10/2014 tarihli, 29153 sayılı ResmiGazete'de yayımlanan 2014/6883 sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği çıkartılmış, beşinci bölümü Geçici Koruma Kapsamında Yapılacak İlk İşlemler başlığını taşımakta olup bu Yönetmelik kapsamındaki yabancıların kayıt işlemlerinin nasıl yapılacağı 21. maddede gösterilmiş, kayıt işlemleri tamamlananlara Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlenmesi öngörülmüş ve buna ilişkin hususlara 22. maddede yer verilmiştir.

(...)

Uyuşmazlıkta, davacının Suriye uyruklu olduğu, 6458 sayılı Kanunun 91. maddesi kapsamında Geçici Koruma statüsünde ülkemize giriş yaptığı, Geçici Koruma Yönetmeliğindeki kurallara göre kayıt işlemleri tamamlanarak davalı idarece Geçici Koruma Kimlik Belgelerinin düzenlendiği, bu belgelerdeki bilgilerinin düzeltilmesinin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunmadığı, 6458 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri kapsamında söz konusu belgedeki hatalı yazım ve düzeltilmenin idari işlem yoluyla davalı idarece yapılması gerektiğinden, bu şekilde tesis edilecek işlemin iptali istemiyle açılacak davanın görüm ve çözümü de idari yargı yerine ait bulunmaktadır..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Görüşün ilgili kısımları şu şekildedir:

"...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 2. maddesinde; "Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar." hükmüne, 3. maddesinde; "Bu Kanunda geçen; /... / s) Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri, /.... / çç) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü, / .... / ifade eder."hükmüne, 36. maddesinde; "... / a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. /..." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye 'ye girişleri, Türkiye 'de kalışları ve Türkiye 'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."hükmü, 3. maddesinde; "Bu Kanunun uygulanmasında; / .... / r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü, /.... / ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi, / v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını, /.... /ifade eder." hükmü, 76. maddesinde; "Kayıt işlemleri tamamlanan başvuru sahibine ve varsa birlikte geldiği aile üyelerine, uluslararası koruma talebinde bulunduğunu belirten ve yabancı kimlik numarasını içeren Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenir. Kimlik belgesinin geçerlilik süresi ile uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir. /..." hükmü, 83. maddesinde; "Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren kimlik belgesi düzenlenir. /..."hükmü, 91. maddesinde; "Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir./ Bu kişilerinTürkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi. Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 6458 sayılı Kanun'un 91. maddesi uyarınca çıkarılan Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; "Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; / ....f) Geçici koruma: Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan korumayı, / g) Geçici korunan: Geçici koruma sağlanan yabancıyı, /.... / ifade eder.''hükmü, 22. maddesinde; "Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir. / Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir. /...." hükmü, 25. maddesinde; "Geçici koruma kimlik belgesi, Türkiye'de kalış hakkı sağlar. Ancak bu belge Kanunda düzenlenen ikamet izni veya ikamet izni yerine geçen belgelere eşdeğer sayılmaz, uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanımaz, süresi ikamet izni toplamında dikkate alınmaz ve sahibine Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz."hükmü yer almıştır.

Dava konusu uyuşmazlıkta; Suriye'de doğan ve Suriye vatandaşı olan davacıların Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Türkiye'ye sığındıkları, 6458 sayılı Kanun'un 91. maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliği hükümleri uyarınca haklarında geçici koruma işlemleri başlatıldığı, bu kapsamda Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca adına Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlendiği, bu belgenin düzenlenmesi sırasında davacının soyadının 'Ahne',baba adının 'Abdulkadir', anne adının 'Nadye', doğum tarihinin '01.01.1999', medeni halinin ise 'bekar' olarak yazıldığı, söz konusu kayıtlarda davacının soyadının 'Elsüleyman', baba adının 'Salaheddin, anne adının 'İntisar Rennen, doğum tarihinin '30.01.1999', medeni halinin ise 'evli'olarak düzeltilmesi talebiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır

Somut olayda, davacıların taleplerinin nüfus kütüklerindeki kayıtların düzeltilmesine yönelik

olmayıp. Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan Geçici Koruma Kimlik Belgelerindeki bilgilerin düzeltilmesine yönelik olduğu, bu yönüyle taleplerin 5490 sayılı Kanun'un 2. maddesi kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

Bu haliyle, Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlenmesine ilişkin işlemlerin, idarece yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde re'sen ve tek taraflı olarak tesis edilen işlemlerden olması sebebiyle, davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a. maddesinde belirtilen "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

9. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinde;

"-Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,

-Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmî belgeler ile bunların yedeklerini,

- Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,

- Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı,

- Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,

- Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

- Değerli kâğıtlar: Kimlik kartını, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı," ifade ettiği belirtilmiştir.

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Yabancıların kayıtlarının tutulması"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye, bunları yabancılar kütüğüne kaydetmeye ve herhangi bir işlem sebebiyle Türkiye'de bir kamu kurumuna veya dış temsilciliklerimize müracaat eden yabancılara, talep etmeleri hâlinde yabancı kimlik numarası (YKN) vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır.

Yabancı kimlik numarasının geçerlilik süresi, başvuru esnasında ve sonrasında istenilecek belgeler ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir."

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya

görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

14. 5490 sayılı Kanun'un *"Maddi hatalar"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır. "

15. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun*"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları (...)düzenlemektir."

16. 6458 sayılıKanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinde belirtilenbazı tanımlarşöyledir:

ı) Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını,

17. 6458 sayılıKanun'un "*Uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi*" başlıklı 83. maddesi şöyledir:

"(1) Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren kimlik belgesi düzenlenir.

(2) (Değişik:6/12/2019-7196/85 md.) Birinci fıkradaki kimlik belgeleri hiçbir harca tabi olmayıp ikamet izni yerine geçer.

(3) (Değişik:6/12/2019-7196/85 md.) Kimlik belgelerinin şekil, içerik, geçerlilik süresi ile uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir."

18. 6458 sayılıKanun'un *"Geçici koruma"* başlıklı 91. maddesi şöyledir:

"(1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

19. 6458 sayılı Kanun'un 91. maddesine dayanılarak hazırlananve 22/10/2014 tarih ve 29153 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 3. maddesinde yer alan bazı tanımlar şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

f) Geçici koruma: Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan korumayı,

g) Geçici korunan: Geçici koruma sağlanan yabancıyı,

ifade eder."

20. Aynı Yönetmeliğin "*Geçici koruma sağlanacak yabancılar*" başlıklı 7. maddesi şöyledir:

" (1) Geçici koruma; ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara uygulanır.

(2) Geçici koruma, Cumhurbaşkanı tarafından aksi kararlaştırılmadıkça, geçici koruma ilanının

geçerliliğinden önce, geçici koruma ilanına esas teşkil eden olayların olduğu ülkeden veya bölgeden ülkemize gelmiş olanları kapsamaz.

(3) Geçici korunanlar, Kanuna göre belirlenen uluslararası koruma statülerinden herhangi birini doğrudan elde etmiş sayılmaz"

21. Aynı Yönetmeliğin "*Sevk merkezlerinde yapılacak ilk işlemler*" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Sevk merkezlerinde, geçici koruma amacıyla ülkemize gelen yabancıların kimlik tespiti ve kayıt işlemleri, Genel Müdürlük tarafından yapılır. İhtiyaç duyulması halinde, valilik tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde geçici süreyle personel görevlendirilebilir.

(2) Sevk merkezlerinin kapasitesinin yetersiz olması durumunda, bu yabancıların işlemleri valilikler tarafından belirlenecek yerlerde de yürütülebilir.

(3) Kayıt sırasında yabancılar, kimlik bilgilerini doğru olarak bildirmek, varsa kimliklerini ispata yarar belgelerini yetkili makamlara teslim etmek ve yetkililerle işbirliği yapmakla yükümlüdür.

(4) Üçüncü fıkra kapsamındaki bilgi ve belgelerden gerekli görülenlerin, gizliliğe riayet edilerek ilgilinin dosyasında muhafaza edilmek üzere kopyaları alınır ve asılları kendisine teslim edilir.

(5) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, geçici korumayla ilgili süreç, hak ve yükümlülükleri ile diğer hususlarda anlayabilecekleri dilde bilgilendirilir. İhtiyaç duyulduğu takdirdebilgilendirmeyle ilgili broşür ve doküman hazırlanabilir.

22. Aynı Yönetmeliğin *"Kayıt"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancıların kaydı, yeterli donanıma sahip ve kayıt işlemlerinin kesintiye uğramadan tamamlanmasını sağlayacak ayrı bir yerde, kayıt usulleri ve gereklilikleri konusunda eğitim almış, Genel Müdürlük personeli tarafından yapılır. (

2) Kayıt işlemleri aşağıdaki şekilde yürütülür.

a) Kayıt işlemlerinde gizlilik esas olup, bu amaçla gerekli tedbirler alınır.

b) Genel Müdürlük tarafından şekli ve içeriği belirlenecek kayıt formu doldurulur.

c) Kimliğine ilişkin belge sunamayan yabancının, aksi ispat edilinceye kadar beyanı esas alınır.

ç) Fotoğraf, parmak izi ya da kimlik tespitine elverişli diğer biometrik veriler alınır, merkezi veri tabanına kaydedilir, mevcut biometrik verilerle eşleştirilir.

d) Kayıt altına alınan yabancıların bilgileri derhal Genel Müdürlüğe iletilir.

e) Yabancıların bilgileri ilgili mevzuat kapsamında dosyalanır ve elektronik ortamda da saklanır. (

3) Geçici korumadan yararlananların Türkiye'de doğan çocuklarının da en kısa sürede kayıt işlemleri yapılır. (

4) Yabancıların kayıt bilgileri; doğum, ölüm, evlilik, boşanma, gönüllü geri dönüş gibi hallerde güncellenir. (

5) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, adres kayıt sistemine kaydedilir. Ancak 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlerin adres kayıt sistemine kayıtlarının yapılmasına Genel Müdürlük tarafından karar verilir."

23. Aynı Yönetmeliğin "*Geçici koruma kimlik belgesi"* başlıklı22.maddesi şöyledir:

"(1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir. (

2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir. (

3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir. (

4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir. (

5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır.

24 Aynı Yönetmeliğin "*Ülkede kalış hakkı"* başlıklı25.maddesi şöyledir:

"(1) Geçici koruma kimlik belgesi, Türkiye'de kalış hakkı sağlar. Ancak bu belge Kanunda düzenlenen ikamet izni veya ikamet izni yerine geçen belgelere eşdeğer sayılmaz, uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanımaz, süresi ikamet izni toplamında dikkate alınmaz ve sahibine Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

25. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ,

Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde idari yargı dosyasıile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

26. Raporter-HâkimTaşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

27. Dava, 6458 sayılı Kanun kapsamındaTürkiye'de bulunan davacıya verilen, geçici koruma kimlik belgesinde yer alan bazı kayıtların hatalı olduğundan bahisle düzeltilmesi, bu amaçla yapılan başvurunun reddine ilişkin işleminiptali istemiyle açılmıştır.

28. Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye'de doğan ve Suriye vatandaşı olan davacı ve ailesinin Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Türkiye'ye sığındıkları, 6458 sayılı Kanun'un 91. maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliği hükümleri uyarınca haklarında geçici koruma işlemleri başlatıldığı, bu kapsamda Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca adına Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlendiği, bu belgenin düzenlenmesi sırasında davacının soyadının *"Ahne"*, baba adının *"A...."*, anne adının *"N....."*, doğum tarihinin *"01/01/1999"*, medeni halinin ise *"bekar"* olarak yazıldığı, söz konusu kayıtlarda davacının soyadının *"E....."*, baba adının *"S...."*,anne adının *"İ.... R..."*, doğum tarihinin *"30/01/1999"*, medeni halinin ise *"evli"* olarak; ayrıca davacının kayıtlarının düzeltilmesi ile çocuklarının da kayıtlarının bu doğrultuda düzeltilerek, aynı aile no'da kayıtlı 99113690222 Geçici Koruma Kimlik numaralı H.... M.... A....'ın 10/02/2016 olarak kaydedilen doğum tarihinin, 14/01/2015 olarak düzeltilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

29. Somut olayda, davacıların taleplerinin nüfus kütüklerindeki kayıtların düzeltilmesine yönelik olmadığı, Geçici Koruma Yönetmeliğinin 22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan Geçici Koruma Kimlik Belgelerindeki bilgilerin düzeltilmesine yönelik olduğu, bu yönüyle taleplerin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

30. Bu durumda 6458 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri kapsamında söz konusu belgedeki hatalı yazım ve düzeltilmenin idari işlem yoluyla davalı idarece yapılması gerekmektedir. Dolasıyla davacı tarafından bu amaçla yapılan başvurunun reddine ilişkinişlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedeniyle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

31. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 11/11/2020 tarihli ve E.2020/929, K.2020/946 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasıgerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 11/11/2020 tarihli ve E.2020/929, K.2020/946 sayılı GÖREVSİZLİKKARARININ KALDIRILMASINA,

28/02/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

Dava; Suriye uyruklu olan davacı tarafından, geçici koruma kimlik belgesinde yer alan soyad, anne baba adı ve doğum tarihinin hatalı olduğundan bahisle düzeltilmesi talebiyle yapmış olduğu başvuru sonucunda tesis edilen işlemin maddi hatalardan kaynaklanmadığı, kayıt sırasında yabancının verdiği bilgilere dayandığının saptandığı, yabancı hakkında adli bildirimlerin yapılacağına ilişkin 02.10.2020 tarih ve E.25390 sayılı Gaziantep Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunun, "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; "Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar.", "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde, "..s)Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,... çç) Yabancılar kütüğü; Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü, ... ifade eder", "Yabancıların kayıtlarının tutulması" başlıklı 8. maddesinde, " (1)4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye, bunları yabancılar kütüğüne kaydetmeye ve herhangi bir işlem sebebiyle Türkiye'de bir kamu kurumuna veya dış temsilciliklerimize müracaat eden yabancılara, talep etmeleri hâlinde yabancı kimlik numarası (YKN) vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır. (2) Yabancı kimlik numarasının geçerlilik süresi, başvuru esnasında ve sonrasında istenilecek belgeler ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.", "Nüfus Davaları" başlıklı 36. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; "(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usüllere uyulur: a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır, b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir, c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder. (2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmüne yer verilmiştir.

6458 sayılı Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde "Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını, ifade eder." tanımı yer almaktadır.

0/10/2006 tarih ve 26325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye'de Oturan

Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının; Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli yabancılara mahsus ikamet tezkeresi alan yabancıların kimlik bilgilerinin ve beyan edecekleri nüfus olaylarının yabancılar kütüğünde tutulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Yönetmeliğin, Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli ikamet eden yabancıların kayıtlarının tutulmasına ilişkin yabancılar kütüğünün ve bu kütüğe yazılacak bilgilere dayanak olan belgelerden meydana gelen özel kütüklerin oluşturulmasına ve düzenlenmesine ilişkin hükümleri kapsadığı; "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin (f) bendinde, "Nüfus olayı : Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlat edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumda değişiklik meydana getiren olayı ifade edeceği; "Maddi hataların düzeltilmesi" başlıklı 21.maddesinin 2.fıkrasında, Kütüğe kayıtlı kişilerin kimlik bilgilerinin ilgili kişi veya emniyet makamlarınca yanlış olduğunun bildirilmesi halinde, yanlış olan kimlik bilgilerinin nüfus mevzuatının öngördüğü usule göre yabancılar veri giriş formu ile düzeltileceği hükmü yer almaktadır.

22.10.2014 tarih ve 29153 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği'nin; "Sevk merkezlerinde yapılacak ilk işlemler" başlıklı 19. maddesinde, "(1) Sevk merkezlerinde, geçici koruma amacıyla ülkemize gelen yabancıların kimlik tespiti ve kayıt işlemleri, Genel Müdürlük tarafından yapılır. ...", "Geçici koruma kimlik belgesi" başlıklı 22. maddesinde "(1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir. (2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir. 3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir. (4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir. (5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır.", "Hizmetler" başlıklı 26. maddesinde, "... (3) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, geçici koruma kimlik belgeleriyle elektronik haberleşme hizmeti dâhil diğer hizmetler için abonelik sözleşmesi yapabilir." hükmü; "İş piyasasına erişim hizmetleri" başlıklı 29. maddesinde, "(1) Geçici korunanların çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar. Bakanlığın görüşü alınarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca belirlenir. (2) Geçici koruma kimlik belgesine sahip olanlar. Cumhurbaşkanınca belirlenecek sektörlerde, iş kollarında ve coğrafi alanlarda (il, ilçe veya köylerde) çalışma izni almak için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına başvurabilir." hükmü yer almaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacının Suriye uyruklu olduğu, 6458 sayılı Kanun kapsamında geçici koruma statüsünde ülkemize giriş yaptığı, 6458 sayılı Kanun kapsamındaki yabancılara 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancı kimlik numarası verileceği, bunlar için yabancılar kütüğünün tutulacağı; yabancıların adresleri, nüfus kayıtları ile yabancı kimlik bilgilerinin emniyet ve asayiş, çalışma hayatı, eğitim ve sağlık gibi pek çok alanda kullanılıyor olmasının kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından hassas bir durum meydana getirdiği, yabancıların kayıtlarına ilişkin hata ve düzeltmelerin basit bir kayıt düzeltme olarak ele alınması halinde kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından sakıncalar oluşabileceği gibi Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte de, nüfus olaylarında yapılacak düzeltmeler konusunda uygulanacak usul hususunda 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na atıf yapıldığı da dikkate alındığında, 5490 sayılı

Kanun'un 36. maddesi uyarınca, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerleri görevli olduğundan idari yargı yerlerini görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye

Ahmet ARSLAN